

Motion

1978/79:1350

av Helge Hagberg m. fl.
om delning av Kävsta folkhögskola

I folkhögskoleutredningens huvudbetänkande (SOU 1976:16) anförs att enligt utredningens uppfattning "bör de nu existerande filialskolorna upphöra som administrativa enheter och antingen få ställning som kurser förlagda till annan ort eller självständiga folkhögskolor" (s. 223).

Samtliga remissinstanser som yttrat sig i denna fråga har tillstyrkt utredningens förslag. I regeringens proposition 1976/77:55, Folkhögskolan biträder även statsrådet utredningens förslag.

SÖ har också fått regeringens uppdrag att lämna förslag rörande självständiga folkhögskoleenheter.

SÖ har i sina överväganden rörande det framtida totala antalet folkhögskolor bl. a. utgått från den i remissen över folkhögskoleutredningen framförda åsikten att det är "väsentligt att en folkhögskola inte blir en så stor administrativ och pedagogisk enhet att den inre samhörigheten äventyras". I propositionen anför statsrådet vidare som skäl för en begränsning av varje skolas storlek att "varje skola måste kunna fungera pedagogiskt och socialt som en enhet". För att möta dessa krav behövs – då studerandetillströmningen är god – fler skolor. En genomsnittsskola genomförde i början av 1960-talet 3 400 elevveckor, i början av 1970-talet 5 100 elevveckor och nu 5 700 elevveckor. Växande antal elevveckor, dvs. ökat antal kurser och studerande, medverkar alltid till växande svårigheter att få skolan att fungera pedagogiskt och socialt som en enhet.

Med utgångspunkt såväl från skilda folkrörelsernas behov av utbildningsservice genom egna folkhögskolor som från pedagogiska motiv anser SÖ det sålunda motiverat att antalet självständiga folkhögskolor utökas. Risken för att varje enhet blir för stor minskar därigenom.

Det nya statsbidragssystem som införts för folkhögskoleverksamhet är också konstruerat för en styrning till mindre skolenheter.

Enligt statsbidragsreglerna utgår ett schablonbidrag per elevvecka. Upp till 5 100 elevveckor erhålles statsbidrag med 100 %. För verksamhet som överstiger detta elevveckotal erhålles statsbidrag enligt följande.

Antal elevveckor	5 101– 7 500	80 %
	7 501– 9 500	50 %
	9 501–11 000	20 %
	11 000–	0 %

I övergångsbestämmelser som gäller t. o. m. läsåret 1981/82 för skolor vars verksamhet läsåret 1976/77 överskred 7 500 elevveckor utgår statsbidrag

med 80 % även för elevveckor mellan 7 501 och genomsnittet av antal elevveckor läsåren 1974/75–1976/77.

i SÖ:s skrivelse till regeringen den 30 augusti 1978, dnr V 78:7548, föreslås att sju folkhögskolor ges status som självständiga skolor 1979/81. Bland dessa sju skolor finns Kävesta folkhögskolas filial i Örebro med.

I den nu framlagda budgetpropositionen för 1979/80 (propositionen 1979/80:100, bilaga 12) har inte Örebro skolan tagits med bland de skolor som föreslås bli självständiga.

Filialfolkhögskolan i Örebro

Sedan 20 år har Kävesta folkhögskola haft en folkhögskolefilial i Örebro. Huvudman är Örebro läns landsting. Örebrofilialen har sin huvudinriktning på vuxenutbildning i friare former än den kommunala vuxenutbildningen ger möjlighet till. Vid skolan anordnas också en tvåårig musikutbildning.

Under arbetsåret 1979/80 beräknas Örebrofilialen genomföra 5 100 elevveckor. Det sammanlagda elevveckotalet för hela Kävestaverksamheten skulle närma sig 10 000 elevveckor och komma att drabbas av avtrappningsreglerna för statsbidraget.

För år 1979 beräknas statsbidragsreduktionen för Kävesta folkhögskola enligt följande.

Genomsnittet elevveckor från höstterminen 1974 t. o. m. vårterminen 1977 är 10 112 elevveckor.

Beräknat antal elevveckor 1979	Statsbidragsberättigade elevveckor	
5 100	100 %	5 100
5 012 (10 112)	80 %	4 009
588	20 %	117
Summa 10 700		9 226

Resultatet innebär att statsbidrag ej erhålles för 1 474 elevveckor eller i kronor räknat

1 474 elevveckor 364,90 kr. = 537 860 kr.

Efter det att övergångsbestämmelserna upphör fr. o. m. läsåret 1982/83 skulle motsvarande reduktion omfatta

2 441 elevveckor 364,90 kr. = 890 720 kr.

Folkhögskoleverksamheten inom Örebro läns landsting har i ett par

omgångar under 1970-talet varit föremål för omfattande utredningar. I mars 1971 påbörjades den första av dessa utredningar varvid bl. a. behovet av en uppdelning av den då mycket stora Kävesta folkhögskola, som med filialen i Örebro och verksamheten i Kumla kom upp till ca 13 000 elevveckor, prövades.

Utredningskommittén upplöstes i maj 1973 med hänvisning till den statliga utredningen. Av den oavslutade kommittérapporten framgår att man just beträffande en eventuell uppdelning av Kävesta folkhögskola beslutat att inte göra någon framställning eftersom frågan ändå skulle komma att prövas av den statliga utredningen. Kommittén hade i detta sammanhang också kontakt med SÖ. En uppdelning av de två skolorna har sålunda länge varit aktuell.

I april 1976 påbörjades den andra utredningen i anslutning till att den statliga folkhögskoleutredningens huvudbetänkande Folkhögskolan (SOU 1976:16) framlades.

Utredningen utmynnade i ett principprogram för folkhögskoleverksamheten vilket antogs av landstinget i februari 1978. Hemställan om en delning av Kävesta folkhögskola på två självständiga skolor ingavs till SÖ våren 1978.

Landstinget har vid sitt beslut om delning av Kävesta folkhögskola bl. a. utgått från såväl den statliga folkhögskoleutredningens, jämte remissinstanser, som det föredragande statsrådets åsikter att det är väsentligt att en folkhögskola inte blir en så stor administrativ och pedagogisk enhet att den inre samhörigheten äventyras. Medeltalet ca 5 000 elevveckor per skolenhet bedömer landstinget vara riktigt för att skolan skall kunna fungera pedagogiskt och socialt som en enhet.

I nuvarande läge, när osäkerhet råder om när en delning av skolan kan komma att ske, föreligger svårigheter att planera och utveckla verksamheten vid folkhögskolan. Att filialskolan i Örebro ännu inte fått status som självständig folkhögskola, trots införande av statsbidragsreducering för större skolenheter, innebär både ekonomiska och andra konsekvenser för skolan. Den nya folkhögskoleförordningen, jämte reglemente, är icke anpassad till ett filialsystem. Även ledningen av arbetet vid Örebroskolan försvåras då bl. a. nedsättningen av undervisningsskyldigheten för föreståndaren inte motsvarar de arbetsuppgifter som åvilar henne.

Hemställan

Med stöd av ovanstående föreslår undertecknade motionärer

att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att Kävesta folkhögskolas filial i Örebro delas i enlighet med den framställning som gjorts under våren 1978 till SÖ och som SÖ i

framställning till regeringen begärt samt att kostnaden härför
tas ur anslaget till folkhögskolor.

Stockholm den 24 januari 1979

HELGE HAGBERG (s)

KARIN FLODSTRÖM (s)

ERIK LARSSON (c)

STURE ERICSON (s)

HÅKAN STRÖMBERG (s)

KERSTIN V. ANDERSSON (s)

i Kumla

PER-ERIC RINGABY (m)

GEORG PETTERSSON (c)

INGEMAR KONRADSSON (s)

BRITTA HAMMARBACKEN (c)

